

БОЛІВАР НЕ ВИТРИМАЄ ДВОХ?

Про злочин і кару, або Непорозуміння ціною в життя

Перед Вами унікальна за своїм змістом і аргументацією стаття, котра торкається специфічної сфери – діяльності спецслужб загалом і зокрема української військової розвідки і контррозвідки (ГУР МО і СБУ) на конкретному трагічному прикладі.

Як людина, яка має значний досвід у безпековій, правоохоронній і політичній діяльності (армійська служба, слідчий МВС, викладач НАВС, начальник відділу військової контррозвідки СБУ, народний депутат п'яти скликань, член ПАРС), зауважу, що статті Олега Романчука про оборонну, безпекову і міжнародно-політичну тематику – це аналітика високого класу. Такий аналіз мав би бути на озброєнні вищого військового і політичного керівництва України. Як викладач, рекомендую слухачам Національної академії СБУ вивчити статтю. Впевнений, не пошкодуєте.

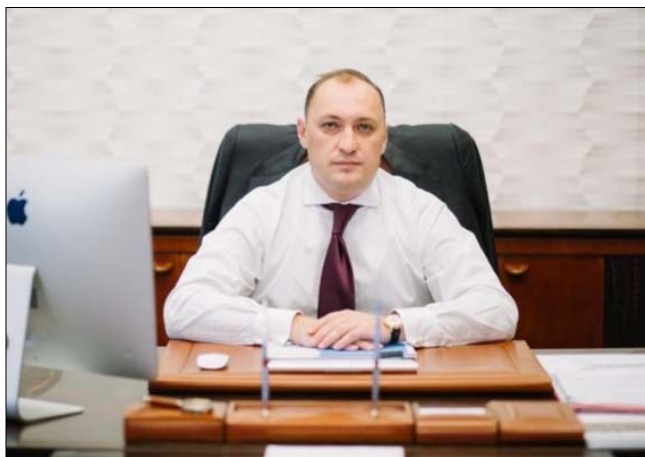
Григорій ОМЕЛЬЧЕНКО,
почесний голова СОУ, Герой України, генерал-лейтенант СБУ

«Тільки серйозна, правильно поставлена розвідка врятує нас від випадкових ходів наосліп»

*З постанови Політбюро ЦК РКП (б)
від 6 вересня 1920 року*

Знаменитий китайський стратег Сунь-цзи ще 2500 років тому наголошував, що для перемоги над ворогом треба про нього володіти максимально повними знаннями, які можна отримати лише від людей і лише за допомогою розвідки.

Сім років тому на одну з моїх статей, присвяченій розвідці, відгукнувся генерал-майор запасу Олександр Шарков: *«Я як перший начальник зовнішньої стратегічної розвідки незалежної України повністю поділяю стурбованість автора статті з приводу стану справ у цій найважливішій для національної безпеки сфері діяльності нашої держави в умовах відвертої військової агресії з боку «братньої» сусідньої Росії. Потрібні кардинальні, в тому числі кадрові, заходи. Зволікання загрожують величезними військовими, політичними й економічними втратами! Історія це однозначно підтверджує».*

Денис Кірсєв

А такі підтверджує. 5 березня 2022 року «Українська правда» повідомила, що в Києві вбито українського банкіра Дениса Кірсєва (на фото), який був одним з членів української делегації на перших переговорах з росією, але як він туди потрапив – невідомо, його імені не було в офіційній заявці, оприлюдненій Офісом президента

(<https://www.pravda.com.ua/news/2022/03/5/7328458/>).

З інтернет-видання донеслась тривожна інформація: «При затриманні Служба безпеки України застрелила члена української переговорної делегації в Гомелі Дениса Кірсєва. Його підозрювали у державній зраді.

Джерело: Високопоставлені співрозмовники у силовому блоці та у політичних колах

Пряма мова: «Він уже небіжчик».

Деталі: За словами співрозмовників у політичних колах, Служба безпеки мала чіткі дані державної зради Кірсєва, зокрема телефонні переговори.

Пряма мова іншого джерела: «Він був агентом. Самі знаєте, за що вбивають агентів».

Того ж дня ГУР Міноборони оприлюднило абсолютного протилежне повідомлення: *«Під час виконання спеціальних завдань загинули три розвідники – співробітники Головного управління розвідки Міністерства оборони України: Доля Олексій Іванович; Чибінєв Валерій Вікторович; Кірсєв Денис Борисович. Вони загинули, захищаючи Україну, а їхній чин наблизив нас до перемоги! Від імені Головного управління розвідки висловлюємо щирі співчуття родинам загиблих».*

Дениса Кірсєва з військовими почесностями поховали на Байковому цвинтарі.

Президент України Володимир Зеленський своїм Указом від 6 квітня 2022 року за №217 нагородив Кіреєва Дениса Борисовича Орденом Богдана Хмельницького третього ступеня (посмертно).

Через десять з половиною місяців, 18 січня 2023 року, газета «The Wall Street Journal» (<https://www.wsj.com/articles/russian-spy-or-ukrainian-hero-the-strange-death-of-denys-kiryeyev-11674059395>) несподівано надрукувала статтю Бретта Форреста «Російський шпигун чи український герой? Дивна смерть Дениса Кіреєва» (Russian Spy or Ukrainian Hero? The Strange Death of Denys Kiryeyev).

З неї випливає, що загиблий був цінним інформатором української розвідки. Очільник ГУР Кирило Буданов заявив, що якби не Кіреєв, Київ, ймовірно, був би захоплений росіянами. Мовляв, Денис Кіреєв назвав основний пункт атаки ворога – аеродром у Гостомелі. Це, начебто, допомогло Україні підготуватися до вторгнення. З матеріалу WSJ випливає, що Кіреєва вбили працівники СБУ, коли він їхав на київський вокзал, звідкілья мав вирушити в Білорусь на другу переговорну зустріч з російською делегацією.

Чи й справді Денис Кіреєв був українським агентом 007, який врятував Київ?

10 березня 2022 року очільник Офісу президента Андрій Єрмак зробив зізнання: «Ми до останнього не вірили, що це станеться (почнеться війна. – О. Р.), скажу чесно. Ви знаєте, що багато інформації від наших партнерів. Але все ж таки ми не вірили».

25 квітня Руслан Стефанчук в інтерв'ю «Українській правді» також признався: «Відверто скажу, що до останнього ніхто не вірив, що почнеться повномасштабна війна. Ми базувалися і на даних нашої розвідки, та на іншій інформації, що вони не зважаться на повномасштабну війну».

Дивовижну наївність демонструють представників української влади. Але ми не про це. Виходить, що інформація від Дениса Кіреєва про загрозу вторгнення московитів не надходила ні до Баканова, ні до Офісу адміністрації Президента? Помовчимо.

На початку листопада 2021 року західні ЗМІ почали звертати увагу на те, що український уряд публічно применшує значення того, що РФ нарощує свою військову присутність біля кордону з Україною. 12 січня 2022 року директор ЦРУ Вільям Бернс особисто прибув до Києва аби переконати Володимира Зеленського в серйозності намірів Путіна. Президентові України були надані детальні плани нападу. Однак висновки не були зроблені. Не були належним чином облаштовані позиції, не були збудовані укріплення.

Натомість Володимир Зеленський 19 січня 2022 року взявся випромінювати перед громадянами України незрозумілий оптимізм у дусі совєтського КВН («ми націнаєм КВН...») або ж полум'яних передовиць друкованого органу ЦК КПСС газети «Правда»:

«Хіба загроза масштабної війни з'явилась тільки зараз? Ці ризики існують не один день. І вони не стали більшими... Що робити вам? Тільки одне. Зберігати спокій, холодну голову, впевненість у своїх силах, у своїй армії, у нашій Україні. Не накручувати самих себе, на все реагувати мудро, а не емоційно! Не думати тривожно і постійно «Що ж буде завтра, що ж буде в майбутньому». А знати. Розповідаю. 22 січня ми відзначимо День Соборності України.

Відкриємо Запорізький міст. За рік – збудуємо найбільшу трасу в Україні від Ужгорода до Луганська. Будемо будувати дороги, мости, школи, стадіони, вагони, літаки і танки. Вакцинуємо переважну більшість населення. В квітні – відзначимо Великдень.

В травні як завжди – сонце, вихідні, шашлики, і звісно – День Перемоги. А далі літо. Ми будемо здавати ЗНО, вступати до університетів, планувати відпустку, копати городи, одружуватись і гуляти весілля. А далі осінь. Де сподіваюсь – ми будемо вболівати за нашу збірну на Чемпіонаті світу з футболу в Катарі. А далі зима».

Та ми не про це. Стаття американського журналіста у «The Wall Street Journal» про вбивство українського фінансиста порушує низку нових драстичних питань. І справді. Просто так при затриманні підозрюваного не ліквідовують. Навіть якщо він чинив опір вишколеним професіоналам-командосам «Альфи» з кайданках на руках, які за інструкцією мали бути негайно замкнені на зап'ястях затриманого. Очевидно, була вагома причина зробити постріл у потилицю Кіреєва. Пояснити це вбивство ексцесом виконавця навряд чи можна. Але можна припустити, що Кіреєв знав щось надзвичайно важливе і на допитах міг розповісти багато цікавого.

Видання пише, що приблизно через 90 хвилин працівників військової розвідки викликали на місце, де було виявлені тіло пана Кіреєва. Хто саме викликав і яким чином доніс інформацію саме до військових розвідників?

Ось як висловився про Кіреєва і про те що з ним трапилося заступник глави Офісу президента Михайло Подоляк: «Він мав стосунок до ГУР, а його вбивство було пов'язане з тим, що не було єдиної координації між си-

ловими структурами. Були певні претензії до нього з одного боку, з іншого – не встигли ці претензії врегулювати в діалоговому форматі, це не пов'язано з роботою делегації і з переговорним процесом. **Він не був агентом Росії».**

Те, що Кіреєв не міг бути російським шпигуном є думкою цивільної людини. Нехай і «государевої». Дивує інше. 23 січня 2023 року пресслужба СБУ повідомила, що очільник СБУ Василь Малюк та керівник ГУР МО Кирило Буданов провели спільну робочу нараду. В телеграмканалі ГУР повідомило: **«Чутки про нібито непорозуміння між керівниками ГУР МО України та СБУ – ворожі наративи, які спростовуються щоденно спільною роботою зі знешкодження ворога»** (<https://t.me/DIUkraine/1901>).

Кирило Буданов і Василь Малюк

Виходить, що Подоляк поширює ворожі наративи?

Стосунки між ГУР і СБУ далекі від ідеальних. Принаймні такими були. Ось лише кілька історій, які підтверджують напругу у взаєминах цих спецслужб.

Ввечері 9 грудня 2015 року під час проведення «спецоперації щодо припинення діяльності диверсійно-розвідувальної групи» бійці СБУшної «Альфи», виконуючи чесь замовлення, в київській квартирі вбили Олега Мужчиля, героя російсько-української війни.

«Ліквідація співробітника ГУР Міноборони Олега Мужчиля, більше відомого у ветеранських колах як «друг Лісник», у 2015 році Службою безпеки України – це політичне вбивство. Про це заявив підполковник ЦСО «Альфа» Андрій Дубовик – один з героїв російсько-української війни в інтерв'ю Геннадію Друзенко» (інтернет-видання **«Апостроф»**, 30 березня 2021). Пряма мова Дубовика: «Поступила вказівка на ліквідацію. Я не можу сказати точно, хто давав. Але на базі був представник адміністрації президента. За словами очевидців був Таранов, був Устіменко (командир «Альфи», він керував операцією), був якийсь зв'язок с Банковою... Це було політичним вбивством».

У вересні 2016 року в Рівному був убитий колишній майор ГУР Іван Мамчук – помста за те, що 2008 року допомагав грузинам збивати російські літаки. У квітні 2017-го в Маріуполі був підірваний полковник СБУ Олександр Хараберюш.

9 липня 2021 року видання **«ZN.UA»** повідомило, що СБУ розсекретила диверсійну групу «Шведа», яка працювала у складі Головного управління розвідки Міноборони, та відкрила щодо диверсантів кримінальні справи...

22 січня 2023 року в інтерв'ю журналістці «Радіо Свобода» Власті Лазур (**«Денис Кіреєв – співробітник ГУР,**

якого вбили в автівці СБУ, а тіло викинули на вулицю». **Інтерв'ю з Кирилом Будановим** (<https://www.radiosvoboda.org/a/%D0%B2%D0%B1%D0%B8%D0%B2%D1%81%D1%82%D0%B2%D0%BE-%D0%BA%D1%96%D1%80%D1%94%D1%94%D0%B2%D0%B0/32233661.html>) очільник ГУР однозначно заявив: **«Я, як керівник спецслужби, впевнений (!), що людина, яка була нашим співробітником, не була шпигуном. Це, по-перше. По-друге, я пана Кіреєва особисто знаю з 2009 року.** Він досить багато років співпрацював з усіма колишніми керівниками нашої структури. На одному з таких заходів, коли я ще був молодим офіцером, вперше в житті я його і побачив».

Буданов і Кіреєв

Погодьмося: на дивних сентенціях ґрунтується впевненість генерала Буданова, що Кіреєв не міг, навіть теоретично, бути агентом чужинецької спецслужби? От впевнений генерал і край. Баста.

«По-друге, я пана Кіреєва особисто знаю з 2009 року». На думку Буданова, це ще один переконливий аргумент щодо того, що Кіреєв не міг працювати на ФСБ чи ГУ ГШ МО РФ. І цього достатньо? 2007 року Буданов закінчив Одеський інститут Сухопутних військ, після чого почав служити у **спецназі (!)** Головного управління розвідки Міністерства оборони України. Про що може свідчити знайомство лейтенанта-спецназівця і банкіра, який щойно почав працювати на братів Ключевих? Подумаймо. «За словами оточення, пан Кіреєв отримав вигоду від зв'язків з Ключевими, займаючи керівні посади в державних банках і полюючи на крупного звіра з керівниками розвідки СБУ в Карпатах. Він їздив у супроводі охоронців, яких найняв з елітного підрозділу СБУ» (Бретт Форрест).

Ще один «неспростовний доказ» від К. Буданова про непричетність Кіреєва до зловорожих спецслужб: «І вагомих, на мій погляд, моїм аргументом буде те, що він (Д. Кіреєв. – О. Р.) проходив усі перевірки тут, в тому числі і на детекторі брехні. Це теж задокументовано, записано і все лежить тут в архівах». Щодо перевірки на поліграфі помовчимо. Прилад можна обманути. Цьому навчають.

Саме тут доречно згадати скандальні історії в штаб-квартирі ГРУ Генерального штабу Збройних сил ССРСР, пов'язані з розкриттям шпигунів, які працювали на ЦРУ. Так, генерал-лейтенант ГРУ Дмитрій Поляков понад два десятиліття успішно працював на американців, на ЦРУ також працював підполковник ГРУ Пьотр Попов, а полковник ГРУ Пеньковський одночасно гарував і на Secret Intelligence Service, і на Central Intelligence Agency. Однак ніхто не запідозрив зрадників: ні колеги на службі, ні друзі, ні члени сім'ї.

Таким чином, впевненість Буданова у тому, що Кіреєв не був російським шпигуном, може свідчити лише про непрофесіоналізм генерала.

«Советская военная разведка» – так називається книга утекло до Великобританії добуваючого офіцера ГРУ Віктора Суворова. В ній автор, зокрема, популярно розповідає як здійснювалась підготовка розвідувальної еліти ССРСР у Військово-дипломатичній академії – інтелектуальній кузні вишколу майбутніх військових аташе, спеціалістів з оперативної та стратегічної розвідки, майбутніх нелегалів тощо.

Одна з вимог Дипакадемії – вміти мислити логічно і пояснювати хід своїх думок. Там вчили не лише розуміти, але й розповідати й пояснювати. А ще там навчали, як розробляти кандидата в агенти, здійснювати його перевірку з метою вивчення мотивів для вербування. Чи міг забезпечити такий рівень підготовки Одеський інститут Сухопутних військ? Так отож.

Найдивовижніше, що Кіреєв, як з'ясувалось в розмові з журналісткою «Радіо Свобода», був не тривіальним агентом ГУР, а **«штатним співробітником... закритим співробітником»** (!) Головного управління розвідки. Питання: навіть якщо це відповідає дійсності, чи мав право розголошувати державну таємницю очільник військової розвідки? До речі, чому Кіреєвим не зацікавилась Служба зовнішньої розвідки України. Безумовно, ГУР також має свої пріоритети за кордоном. Але...

«Він (Кіреєв. – О. Р.) отримував інформацію **про все** (!), – сказав Буданов. – Світ спецслужб і світ фінансів завжди пов'язані, як і світ криміналу, принаймні у наших країнах».

«Про все» – це про що?

Олександр Скіпальський, фундатор ГУР Міністерства оборони України, якось сказав: «Кількість впливових персоналій в Україні, які є потенційними зрадниками, а потім стають відкритими ворогами, зашкалює. Якби сьогодні настав день Х, усі були б шоковані точно так само, як шоковані були ситуацією в Криму. Лідери та керівники замаскованих антиукраїнських організацій відчують себе привільно, і з боку держави й правоохоронної системи жодних обмежень для них немає, а їх корупційні зв'язки дають їм можливість спілкуватися з ворогом і звиряти свої дії».

Настанови з вербування агентири в системі державної безпеки ССРСР ховались під грифом «цілком таємно». Ось деякі положення (вельми повчальні) з цих інструкцій – своєрідна «класика жанру», яку широко використовують спецслужби усього світу: «Вербування агента – система здійснюваних органами державної безпеки агентурно-оперативних заходів, спрямованих на залучення до секретної співпраці з ними особи, здатної надати їм допомогу у вирішенні розвідувальних або контррозвідувальних завдань. <...> Вивчення кандидата на вербування передбачає отримання та оцінку даних, що дозволяють зробити висновки про придатність або непридатність підбраної для вербування особи до агентурної роботи, про основу, на якій може бути здійснено вербування, та умови, необхідні для успішного проведення вербування».

Про придатність кандидата до агентурної роботи можуть свідчити дані про його особисті якості, що відповідають вимогам, які пред'являють агенту, про наявність у кандидата задатків та здібностей, розвиток яких після вербування дозволить йому успішно виконувати завдання органів державної безпеки, а також про його становище та зв'язки, про характер взаємовідносин, з особами, які цікавлять органи державної безпеки, чи наявність умов встановлення з цими особами потрібних зв'язків.

Вивчення кандидата на вербування здійснюється різними методами з використанням різних засобів: агентів, довірених осіб, офіційних джерел... До методів перевірки та вивчення кандидатів на вербування належать: ознайомлення з різними документами, що містять відомості про кандидата на вербування; спостереження за поведінкою кандидата; залучення кандидата до виконання оперативних доручень; бесіда; ознайомлення з результатами діяльності кандидата, у яких відбиваються якості його особи. <...> Характер доручення кандидатові визначається виходячи насамперед з мети його вербування. Кандидата треба перевіряти на дорученнях, близьких за характером до тих завдань, які він виконуватиме після вербування.

В усіх випадках основним сенсом процесу вербування є психологічний вплив оперативного працівника або агента-вербувальника на вербованого з метою формування у нього мотивів, які спонукатимуть дати згоду на надання органам держбезпеки негласної допомоги і розпочати практичні дії».

В арсеналі спецслужб існує цілий спектр методів і заходів, про які пересічний громадянин навіть не здогадується. Приміром, так звані «вербувальні операції», «вербувальні контакти», «контакти на нейтральній основі», коли кандидат на вербування не здогадується, що спілкується з представником спецслужби, «оперативні контакти», коли ділові стосунки, які налагоджує оперативний працівник з кандидатом на вербування з метою вивчення, визначення придатності до вербування, формування основ для вербування та здійснення інших вербувальних заходів.

Сер Френсіс Уолсінгем, один із засновників англійської Секретної служби, вірик знамениту фразу: «Ця робота надто важка і брудна, тому займатися нею можуть тільки джентльмени». Сентенція про важливість розвідки, виголошена британцем ще у XVI столітті, досі залишається актуальною. Українській державі потрібні справжні українські джентльмени, на яких чекає важка, але вкрай потрібна робота.

Чи відповідав критеріям «українського джентльмена» Денис Кіреєв? Його послужний список, бекграунд, як нині полюбляють казати, доволі неоднозначний, м'яко кажучи. На якій основі його можна було вербувати? Патріотизмі, до якого закликав Буданов? Помовчимо. Подумаймо. Чи володіє якостями професіонала-вербувальника очільник ГУР?

Бретт Форрест у «The Wall Street Journal» пише, що генерал Буданов, **звернувся до патріотизму пана Кіреєва** і попросив його використати свої фінансові контакти та контакти з безпеки, щоб **спробувати проникнути в російську військову розвідку** (!). «У нього було необхідне коло знайомств. Через нього проводилися фінансові операції», – зазначив генерал. – Тому він спілкувався з усіма, включно з дуже впливовими людьми». Пан Кіреєв погодився, керуючись обов'язком і своїм захопленням світом секретних операцій.

Є просто ідеальні об'єкти для вербування. Чи міг бути серед них Денис Кіреєв? Як фінансист, банкір, у минулому член наглядової ради «Укрексімбанку» він був фігурантом багатьох розслідувань журналістів. За інформацією ЗМІ – був товаришем голови СБУ Івана Баканова. Мав громадянство РФ та Ізраїлю. Його неодноразово звинувачували в тому, що він діючий агент ФСБ. Ось лише кілька заголовків скандальних публікацій:

«Викритий агент ФСБ та друг Баканова Денис Кіреєв влаштується у державний банк на високу посаду», – Бондаренко

Kiev Time (<https://kievtime.com/vojna-s-rossiej/vykrytyj-agent-fsb-ta-drug-bakanova-denys-kiryeyev-vlshstvuyetsya-u-derzhavnyj-bank-na-vysoku-posadu-bondarenko/>) 8 квітня 2021

«Банкір Денис Кіреєв зливає ФСБ дані про закупівлю зброї для української армії, – ЗМІ» 13 лютого 2022 (<https://ukranews.com/news/833509-bankir-denis-kireev-slivaet-fsb-dannye-o-zakupke-oruzhiya-dlya-ukrainskoj-armii-smi>)

«Друг Баканова Денис Кіреєв зливає ФСБ інформацію про фінансування української армії, – ЗМІ» 14 лютого 2022

<https://golos.ua/news/drug-bakanova-denys-kyreev-slyvaet-fsb-ynformatsyyu-o-fynansyrovanyu-ukraynskoj-armyu-smu>

«На тлі загрози військового вторгнення Росії СБУ продовжує покривати ФСБшного агента Дениса Кіреєва» (<https://ord-ua.com/2022/02/13/na-fone-ugrozy-voennogo-vtorzhenija-rossii-sbu-prodolzhaet-pokryvat-fsbshnogo-agenta-denisa-kireeva/>) 13 лютого, 2022

«Денис Кіреєв: агент ФСБ якого покривають «кроты» в СБУ» (<https://fakty.org/denys-kyreev-ahent-fsb-kotoroho-pokr-vaiut-krot-v-sbu/>) 13.02.2022

Ось що, приміром, написав про Дениса Кіреєва блогер Ярослав Бондаренко у своєму розслідуванні 8 квітня 2021 року (<https://kievtime.com/vojna-s-rossiej/vykrytyj-agent-fsb-ta-drug-bakanova-denys-kiryeyev-vlshstvuyetsya-u-derzhavnyj-bank-na-vysoku-posadu-bondarenko/>): *«Друг Голови СБУ Івана Баканова, викритий агент ФСБ РФ Денис Кіреєв з оперативними псевдонімами «Хороший» та «Бухгалтер» знов влаштовується у державний банк України на високу посаду. <...> Як впливає із запису телефонної розмови, представник ФСБ РФ розкриває багаторічну співпрацю Дениса Кіреєва, який обіймав з 2007 по 2014 рр. керівні посади в державних Укррексбанку та Ощадбанку, з російською розвідкою: з 2006 року він «зливав» ФСБ РФ дані про закупівлі зброї для Збройних сил України, а також про схеми збагачення українських олігархів, в тому числі Рината Ахметова ще в період президентства Віктора Ющенка...».*

Далі: «За оперативною інформацією СБУ, 9.03.2020 Кіреєв виїжджав на зустріч зі своїми кураторами з російських спецслужб на територію РФ через Гоптівку Харківської області. 13.03.2020 в'їхав назад в Україну. Завдяки оперативній розробці СБУ дізналось що у Кіреєва велика кількість контактів з числа чиновників і силовиків частів Януковича, росіян та представників НЗФ ЛДНР» («Денис Кіреєв – український банкір на службі у ФСБ – блогер» 08.04.2021

<https://fakty.org/denys-kirieiev-ukrainskyu-bankir-na-sluzhbi-u-fsb-bloher/>).

«Про те, що Денис Кіреєв, агент російських спецслужб українським силовикам відомо давно. У липні 2020 року Служба безпеки України навіть відкрила кримінальне провадження щодо Кіреєва, за ч.1 ст. 111 Кримінального кодексу України – державна зрада. Згідно з матеріалами справи, з 2006 року він як агент ФСБ із позивним «Хороший» передавав російським спецслужбам інформацію про фінансування Збройних сил України» («На тлі загрози військового вторгнення Росії СБУ продовжує покривати ФСБшного агента Дениса Кіреєва» –

<https://ord-ua.com/2022/02/13/na-fone-ugrozy-voennogo-vtorzhenija-rossii-sbu-prodolzhaet-pokryvat-fsbshnogo-agenta-denisa-kireeva/> 13.02.2022).

Можливо, ці публікації – лише хитромудрі елементи

спартоленої на «Острові» – штаб-квартирі ГРУ МО України – легенди прикриття, де чільне місце зайняли бізнесові контакти з братами Ключевими та сильними світу цього? Навряд.

«Пане Буданов, – поцікавилась журналістка Радіо Свобода, – якою була роль Кіреєва в переговорах у Гомелі?». Відповідь очільника ГУР приголомшлива: «Яка роль? Я відправив його туди» (!?). От взяв і відправив. Захотів і відправив. І Президента України не поінформував? І МЗС України не поставив до відома? Служба зовнішньої розвідки України забила в куточок і нервово палила цигарку...

«В офіційній заяві, оприлюдненій Офісом президента 28 лютого 2022 року з приводу прибуття офіційної делегації до Білорусі, імені Кіреєва в переліку делегатів від української сторони не було. Хоча на спільній світлинці – за столом під час переговорів – Кіреєв був» (<https://www.radiosvoboda.org/a/denys-kiryeyev-poperedzhennya-sbu-ubylu/32232233.html>). Навіть «Українська правда» 5 березня 2022 року звернула увагу на те, що вбитий Кіреєв був одним з членів української делегації на перших переговорах з росією, але як він туди потрапив – невідомо, його імені не було в офіційній заявці, оприлюдненій Офісом президента. Воістину несповідимі шляхи Господні...

Згадався «вагнергейт», скандал із заступником міністра внутрішніх справ України Гогілашвілі та його дружиною. У цьому ж контексті: **Вячеслав Стрелковський – король «обнала» і налогових схем. У кого живуть сьмьи Гогілашвили і Буданова** (<https://fakty.org/vyacheslav-strelkovskiy-i-ego-biznes-imperiya-na-obnale-i-shemah-s-gns/>) 17.12.2021

У нічному відеозверненні за підсумками 31 березня 2022 року Володимир Зеленський заявив: **«Зараз у мене немає часу займатися всіма зрадниками. Але поступово всі вони покарання отримають.** Тому вже більше не генерали ексначальник Головного управління внутрішньої безпеки СБУ Наумов Андрій Олегович та ексначальник УСБУ в Херсонській області Криворучко Сергій Олександрович».

За кілька годин до вторгнення російських військ в Україну 24 лютого 2022 року Наумов утік з України. У розшук чомусь не був оголошений. Якою була реакція Президента України? Він своїм Указом №197/2022 від 31 березня 2022 року лише понизив бригадного генерала Андрія Наумова у військовому званні на один ступінь.

22 червня 2020 року журналіст Володимир Бойко написав: «У червні 2019 року під час заслуховування керівного складу СБУ, Бакановим І. Г. Президенту України В. Зеленському доведено хибну інформацію про те, що Наумов А.І. є добрим фахівцем та викриватиме резонансні справи <...> За годину роботи керівником підрозділу внутрішньої безпеки СБ України Наумовим А.О. ліквідовано профільний підрозділ контррозвідки; фахових співробітників по лінії протидії спецслужбам Російської Федерації виведено у розпорядження та переведено до інших підрозділів».

Британці побічно підтвердили наявність «зради» в Офісі Президента. Мур (Річард Мур – очільник британської ІМІ-6. – О. Р.) вказав, що через оточення Зеленського «відбувається витік інформації» з України – дослідливо: **«У вас тече!»** (<http://nova.net.ua/vizyt-prezydenta-zelenskoho-dovelykobrytanii-shcho-lyshylosia-za-kadrom/>).

«За моєю інформацією аналітичного характеру, на зустрічі Річард Мур і розвідники МІ-6 продемонстрували Зеленському і Баканову (7-8 жовтня 2020 року Володимир

Зеленський відвідав з офіційним візитом Велику Британію. – О. Р.) документальні докази, в тому числі аудіо записи перехоплених телефонних розмов, і аргументовано доказали їм, що в офісі президента, парламенті та інших органах державної влади присутня російська агентура, хто з політиків має контакти в Росії, з ким і які саме. Показали канали витоку важливої державної інформації в Москву і через кого, які олігархи мають вплив на владу і конкретних посадових осіб і в якій формі, їх грошові потоки та схеми фінансування проросійських ЗМІ» (Григорій Омельченко, Герой України, генерал-лейтенант СБУ – **10.09.21** https://censor.net/ru/blogs/3287519/domashn_zavdannya_zelenskogo_vagnergeyit_ta_toksichn_kolomoyiskiy_rmak).

Коли журналістка РС запитала, чи мав Кирило Буданов розмову з Іваном Бакановим з приводу дивного вбивства, очільник ГУР відповів ствердно: «Авжеж мав. Це була моя остання з ним розмова».

«І як він вам це пояснював?» – поцікавилась співрозмовниця.

«Ніяк»

«Зовсім ніяк?»

«Він не зміг нічого толком пояснити».

Отакої... Цікаво, де зараз лейтенант Баканов?

За даними джерел «Української правди» (<https://www.pravda.com.ua/news/2022/06/10/7351814/>), **українське військово-політичне керівництво не знало в перші тижні війни, де перебуває голова СБУ Іван Баканов.**

2 червня 2022 року Роман Кравець і Роман Романюк написали: «Після 24-го лютого голова СБУ реально потрапив у немилість Зеленського. «Вані (Івана Баканова. – О. Р.) в перші дні війни не було в Києві. **Його не могли знайти. А він – голова Служби безпеки, розумієте?!** Десь в березні в Офісі уже були акуратні розмови про те, що Ваню треба знімати», – розповідають УП в оточенні президента» (<https://www.pravda.com.ua/articles/2022/06/2/7349990/>).

10 серпня 2020 року президент Зеленський представив нового голову ГУР МО Кирила Буданова. «Вперше за всю історію незалежної України очільником ГУР МО була призначена 34-річна особа без будь-якого управлінського й аналітичного досвіду на керівних посадах в розвідці. Віддаю належне і шану за мужність і відвагу, проявлені на війні з російським агресором, учаснику бойових дій, повному кавалеру ордена «За мужність» Кирилу Буданову як офіцеру-оперативнику розвідувальної і диверсійної діяльності. Але робити такі непрофесійні, брехливі заяви на угоду Зеленському за своє призначення – це принижувати честь і гідність бойового офіцера!» (Григорій Омельченко, Герой України, генерал-лейтенант СБУ).

Йдеться про те, що через два тижні після свого призначення Буданов заперечив проведення операції із затримання «вагнерців» українськими спецслужбами: «Лише необізнана людина може повірити у казку, ніби цих «наївних» бойовиків могли обманом затягнути до Мінська... Напередодні місцевих виборів українські політичні сили чи корупційно-бізнесові клани вирішили використати ситуацію задля критики влади і запускають на базі російського фейку свої додаткові інформаційні хвилі».

Можна згадати і явно замовне інтерв'ю Кирила Буданова, яке він дав Олексію Арестовичу 19 серпня 2020 року. Ось лише одна з багатьох сюрреалістичних цитат: «Я не бачу жодного сенсу у проведенні подібної операції таким чином. Проте я чітко бачу, кому така операція була вигідна. І тут у нас єдина країна – це Росія, Перше: створити прецедент. Друге: створити дипломатичне напруження в міжнародних відносинах, перш за все між Україною і Туреччиною. І третє: як завжди показати, що Україна планує і робить якісь дуже страшні напівтерористичні операції по всьому світі» (<https://www.youtube.com/watch?v=Mgp6Fj4VHGI>).

Дуже неприємно було чути цей коментар. Надто в контексті свідчень Василя Бурби та підсумків роботи журналістів Bellingcat, які переконливо підтвердили, що операція із захоплення 33-х російських найманців була спланована і проводилася ГУР МО України спільно з СБУ та, на жаль, була згорнута (ймовірно, зраджена) вищим керівництвом держави.

Постають закономірні питання: **хто примушував/зобов'язував, або що примушувало/зобов'язувало Кирила Буданова давати це та інші інтерв'ю? Чи часто спілкуються з пресою директор ЦРУ та очільник МІ-6? Так отож.**

У грудні 1952 року під час підготовки проекту постанови ЦК КПСС «Про Головне розвідувальне управління МГБ СРСР» на одному із засідань Комісії Сталін зауважив: «Розвідка має діяти обходом. Інакше будуть провали, і важкі провали. <...> Постійно змінювати тактику, методи. Постійно пристосовуватися до світової обстановки. <...> Найголовніше, щоб у розвідці навчилися визнавати свої помилки. <...> Не можна бути наївним у політиці, але надто не можна бути наївним у розвідці. <...> Розвідка – свята, ідеальна для нас справа. У розвідці має бути кілька сотень людей-друзів (це більше, ніж агенти), готових виконати будь-яке наше завдання».

Мав рацію найкращий друг чекістів: «Не можна бути наївним у політиці, але надто не можна бути наївним у розвідці». Дружніх розвідок не буває. Є розвідки дружніх держав.

Саме так. Але вище керівництво Української держави про це, очевидно, не знало. 19 листопада 2021 року Міністр оборони України Олексій Резніков під час візиту до Вашингтона в інтерв'ю «Голосу Америки» висловив переконаність, що великого наступу Росії і захоплення нових територій України не буде: «Не вірю в це».

Взагалі кажучи, не личить міністрові оборони керуватись критерієм «вірю-не вірю».

Втім з РНБОУ та Офісу Президента також неодноразово лунало, що всі повідомлення розвідки США – обман і провокація. То виходить, що вищі державні урядовці через Кирила Буданова не отримували від Данила Кіреєва переконливих підтверджень про підступні наміри Путіна?..

Слід зауважити, що 19 січня американський аналітик, колишній советський розвідник українського походження Юрій Швець провів логічний, прискіпливий аналіз дій ук-

раїнських спецслужбистів на своєму ютуб-каналі (<https://www.youtube.com/watch?v=72jnL24gxCQ> – Дивитись з **04:13**).

Але 27 січня дехто Барт Маркуа (Bart Marcois) із запалом узявся розвінчувати колишнього кагебіста – на ресурсі OpsLens Media Group він оприлюднив доволі плутану статтю «**Хто такий Юрій Швець?» (Who Is Yuri Shvets?)**. Цікаво, що вже наступного дня на сайті «Патріоти України» з'явилось повідомлення під доволі контроверсійним заголовком «**Чим займається насправді Юрій Швець: Американські розвідники викрили російського пропагандиста з КДБістським минулим**» (<https://patrioty.org.ua/blogs/chym-zaimaetsia-naspravdi-iurii-shvets-amerykanski-rozvidnyky-vykryly-rosiiskoho-propahandysta-z-kdbistskym-mynulym-453088.html>). Цитуємо фрагмент оприлюдненого українським сайтом тексту: «Розвідувальна спільнота викрила його (Юрія Швеця. – О. Р.) у пропаганді, сполученій з тактикою КДБ, яка націлена на розбрат між українськими та американськими спецслужбами. Зокрема Швець намагається применшити заслуги Головного управління розвідки Міноборони України у відбитті російської агресії. Про це йдеться у розслідуванні на **OpsLens** Барта Маркуа, який був головним заступником помічника міністра енергетики у міжнародних справах США, а також працював кадровим офіцером дипломатичної служби у Державному департаменті».

Що це за «розвідувальна спільнота»? Незрозуміло. Вона (ця спільнота) вже звернулася до FBI зі своїми підозрами? Ажте Юрій Швець і далі «використовує свій канал на YouTube для просування токсичної теорії змови у стилі КДБ». А ще з цитованого тексту випливає, що «розвідувальна спільнота» – це Барт Маркуа. В одній особі? Щоправда у заголовку цитованого повідомлення на сайті «Патріоти України» згадуються «американські розвідники», які «викрили російського пропагандиста з КДБістським минулим». Невже ЦРУ і ФБР понад три десятиліття не помічало ворожої діяльності Швеця? Чому про підступні колишнього кагебіста не пише та ж «The Wall Street Journal», а такий собі ресурс OpsLens Media Group?

Хто такий Барт Маркуа (Bart Marcois)? На сайті **Leadership Institute** (<https://leadershipinstitute.org/training/contact.cfm?facultyid=423047>) оприлюднений послужний список цієї людини: «Колишній запрошений спікер Інституту лідерства. Президент Marcois Partners International Corporation (MPIC), міжнародної компанії з розвитку бізнесу, зв'язків з громадськістю та політичного консалтингу, що базується у Вашингтоні, округ Колумбія, і буде свою роботу на широкій мережі зв'язків.

MPIC надає аналітичну інформацію, аналітику та консультації корпоративним структурам та інвесторам щодо перетину політики, уряду та фінансів. Директор SARN Energy, групи прямих інвестицій, що базується у Вашингтоні та займається енергетичними проектами у Східній та Центральній Європі. Консультант Національної нафтової ради. Консультант з питань державно-приватного партнерства.

Радник Бахрейнсько-американської ради, двосторонньої торговельної ради. Радник Університету Бахрейну з питань двосторонньої торгівлі, економічних та академічних питань. Консультант з політичних комунікацій та низових операцій. Керував низовими операціями на рівні штату для Пропозиції 8 в Каліфорнії, 2008 рік...».

Інакше кажучи, з бекграунду Барта Маркуа аж ніяк не випливає, що він причетний до розвідки. До речі, з ори-

гіналом статті **Who Is Yuri Shvets?** можна ознайомитись на сайті <https://opslens.com/who-is-yuri-shvets/>

30 січня журналіст Radio NV Олексій Тарасов узяв інтерв'ю в генерал-майора запасу СБУ Віктора Ягуна. Озвучена тема: «Юрій Швець – чи він працює проти України?». На ютубі можна переглянути і почути це інтерв'ю (<https://www.youtube.com/watch?v=2GnCGMJ5k00>). Однак, на мій погляд, озвучена Ягуном аргументація мало-переконлива. Цікаво, що численні критичні коментарі слухачів і глядачів чомусь були видалені.

Наступного дня «The Washington Post» (<https://www.washingtonpost.com/world/2023/01/31/kyrylo-budanov-ukraine-intelligence-boss-interview/>) надрукувала статтю Isabelle Khurshudyan, шефа київського бюро видання під заголовком «Глава української розвідки передбачив війну Росії. Він каже, що Крим буде відвоєвано».

Посилаючись на цю публікацію, інтернет-видання «Українська правда» одразу ж повідомило: «**Дослідно:** «За словами людини, близької до Буданова, на нього було скоєно щонайменше 10 замахів. У 2019 році під його автомобіль було закладено бомбу, але вона здетонувала передчасно». **Деталі:** Повідомляється, що Буданов живе у своєму офісі, веде обережний спосіб життя і рідко з'являється на людях. Зазначається, що в кабінеті глави ГУР цілодобово грає класична музика. В кутку захована зброя, а на столі лежать набойі» (<https://www.pravda.com.ua/news/2023/01/31/7387282/>).

У цьому контексті варто переглянути ще один відеоматеріал: «Срмак атакував Швеця. Ховають правду про корупцію» (<https://www.youtube.com/watch?v=YDYx2QHnrM0>).

Цікава картина загалом вимальовується...

Олександр Сахаровський, який майже 20 років очолював зовнішню розвідку КГБ СРСР, акцентував: «У сучасному світі, коли ядерна зброя зробила застосування військової сили застарілим методом, **тероризм повинен стати нашою основною зброєю**».

Українці, на жаль, мають можливість раз у раз, мало не щодня, переконатись в тому, що Путін ретельно виконує заповіт кагебешного генерала.

27 жовтня 2015 року колишній працівник зовнішньої розвідки КГБ, психоаналітик Олександр Зеленько в інтерв'ю інтернет-виданню antikor.com.ua звернув увагу на те, що лише в Києві на весну 2015 року було від 4 до 7 тисяч російських інформаторів, а бойових платформ – до 5 тисяч. А в середньому в Києві близько 18 тисяч бойовиків, готових створювати «Кієвську республіку». При цьому О. Зеленько акцентує: «Я спілкуюсь з тією стороною і схильний думати, що це обережні дані».

Війна підтвердила припущення експертів.

Це добре, що контррозвідка нині пачками викриває адміністраторів антиукраїнських спільнот у соцмережах, впольовує диверсантів і перекинчиків. Але що, приміром, чинити з політиками, носіями держтаємниці, котрі під час війни створюють ризики для Української держави? Лише докментувати і арештовувати?

P.S.

Колишній співробітник зовнішньої розвідки КГБ Олександр Зеленько в інтерв'ю Анастасії Федор 31 січня розповів, що Путін зрозумів свою помилку зі спробами терору в Україні. Тепер Кремль хоче використати більш хитру тактику і обманути українців (<https://www.youtube.com/watch?v=gsqbK8cnHZ0>). Перед українськими спецслужбами непочатий край роботи.

Олег К. РОМАНЧУК